Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

D[omi]nica quarta post e[pip]h[an]ie Sermo xxiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

delectamenta corpis acquirat. Et ecce ex altera pte conſcientia
pungit. fallatiam mdi. vite breuitatem. imunditiam vicioꝝ. et
penas infernales formidat. quid inter iſta niſi pctor homo ma-
le torquet. flagellatur interius ꝛ affligitur. Vere em dic Aug.
iuſſiſti dñe ꝛ ita eſt vt oīs inordinatꝰ aīmus ſibi ipſi ſit pena ꝛc

Dñica quarta poſt ephie Sermo xxiiii

Scendente ihesu in nauiculam. ſecuti ſunt eū diſcipuli
eius Mat. 8. hoc idez legit Mar. 4. ꝛ Luc. 8. ſm ꝙ
dicit Remi. tria legitur dñs refugia habuiſſe ſcz na-
uim. montez ꝛ deſertū. ad que accedebat qtiens con-
primebat a turbis. volens vt hō eoꝝ imoportunitatē vitaret
Unde ſm Mathi. videns ipſe multas turbas circa ſe. iuſſit ire
tranſfretū. ꝛ aſcendente illo in nauiculaz ſecuti ſunt eū diſcipuli
eius. vbi magnū habuert timorez ꝑpter maris ꝯmotionez. In
hoc igit euangelio tria tangunt. pmū eſt maris piculoſa com
motio. Scdo diſcipuloꝝ affectuoſa depcatio. ibi. Et acceſſert
Tercio xpi vtuoſa opatio ibi. tunc ſurgens. Circa pimuz tria
tangunt. po aſcenſus in nauiculaz: aſcendente ihu in nauiculā
Dri. cū multa inquit magna ꝛ mirabilia fuiſſet opatus in terra
tranſit ad mare vt ibidē excellentiora opa demonſtraret. qtenꝰ
ſe dñm terre et maris oñderet: ſecuti ſunt eū diſcipuli eius. alio
quin nō eſſent diſcipuli. ſi ſecuti nō fuiſſent. ſecuti ſunt aūt euz
ꝑpter duo. po quia trahebant ſuauitate ſermonis eius admira-
tione opm. ꝛ benigna ꝯuerſatione eius. ita vt eū relinquē nō
poſſent. Scdo iuxta Cri. ut in ſeipis expirent virtutē mirabiliū
opm eius q in aliis videbant fieri A Scdo ponit maris
pturbatio: et ecce: qſi ſubito ꝛ ex impulſo cū prius eſſet tranql
litas: motus magnus: ventoꝝ ꝛ vndaꝝ: factus eſt in mari cō
mouebat mare vndis ꝛ vento: ita ut nauicula opiret fluctibus
eleuabant fluctus maris magna altitudine ſupra nauiculaz ita
vt videret eſſe in pfundo. ꝛ ſubito deſcendebat. ꝛ ſic exagitata
fluctibꝫ. replebat hec ſūt maris picula vbi nec caſtra nec portꝰ
nec hoim poteſt hri adiutorium q nemo ſcit niſi qui expertus eſt
Vñ Ecci. 43. Qui nauigant mare narrent picula eius. Nota ꝙ
illa maris cōmotio non fortuitu. ſed xpo operante facta eſt. quī
produat ventos de theſauris ſuis. ſm ꝙ dicit Dri. Et hoc ideo
quatenus diſcipuli timerent. timentes xpm inuocarent. inuocā
tes liberarent. liberati mirarent. admirantes in eum crederent.
Tercio ponitur xpi dormitio: ipſe vo dormiebat: ſup ceruical
vt dicit Mar. non quid de pluma ſed ſm Theoph. ſup ceruical

nauis lignum. Nota ſm̄ Dri. ꝙ admirabile eſt ⁊ ſtupenduꝫ vt
ille de quo dicit p̄s. ecce non dormitabit neq̄ꝫ dormiet. nūc dor
mire dicat̄ ſed licet dormiret corpe vigilabat tū diuinitate ⁊ inte
riori mente. ita ꝙ rationis iuditiū in ſuo vigore ꝑmanebat. vn̄
etiam dormiens faciebat ut mare ſic cōmoueret̄. dormiebat aūt
vel ꝓpter multaꝫ vigiliam quā fecerat. vel ꝓpter debilitatem ie-
iunij. vel ꝓpter fatigationē predicationis ⁊ itineris. Erant autē
diſcipuli in ꝑiculo ꝓpter qn̄q̄ꝫ que dicūtur in iſta ꝑte euangelij.
Primo qꝛ non erant in forti ⁊ magna naui ſꝫ in nauicula. ſcdo
quia erat multū onerata. acceſſer̄t eīn diſcipuli. 3° quia erat in
mari. 4°. quia iaꝫ operiebatur fluctibꝰ. 5°. quia principalis gu
bernator ſcꝫ xpus dormiebat ⁊c. Secunda pars

Ecundo cū dicitur. et acceſſerunt. ponit̄ diſcipulorū
affectuoſa deprecatio. ⁊ tangunt̄ tria. 1° excitatio xpi
diſcipuli eīn. eius vt dic̄ Cri. Non ſtatim excitauer̄t
xpm cū cepit oriri tempeſtas ſperātes alio mō euadē
periculū. ſed cū magnitudo ꝑiculi ad intollerabilem timorē eos
ꝑduxit. quia iam ꝑiclitabant̄ tanq̄ꝫ aliaꝫ ſpem ſalutis nō habē
tes. niſi ſolum dn̄m virtutū excitauer̄t eum. vnde dr̄: ⁊ acceſſe
runt: cū impetu: ⁊ ſuſcitauer̄t eum: clamoribꝰ ⁊ exagitatioibꝰ
Nam vt dic̄ Dri. tanto metu diſcipuli fuerant ꝯterriti. et pene
animo alienati vt irruerent in eū. ⁊ non modeſte ac leniter ſug
gererent. ſed turbulenter ſuſcitarent eum. Scdo ponit̄ orō diſci
puloꝝ. que oratio tria in ſe habuit. que in omni debent ꝯtineri
orōne. fuit enim orō illa pia ꝯfitens dei potentiā. clauerūt eīn
dicentes: dn̄e: qui tua potentia dominaris oīm. Item fuit ſalu
tifera: ſalua nos: Gene. 42. Salus noſtra in manu tua eſt. Iteꝫ
fuit neceſſaria: ꝑimus: dicit Drig. O timeaces diſcipuli ſalua-
torem vobiſcū habetis ⁊ periculū timetis. vita vibiſcū eſt. ⁊ de
morte ſollicti eſtis. Tercio ponitur diſcipuloꝝ crepatio: et di-
cit eis quid timidi eſtis: i. quare timetis ex quo vobiſcum ſum
vnde p̄s. Si ambulem in medio vmbre mortis non timebo ma
la. qm̄ tu mecum es domine: modice fidei: modice fidei fuerunt
quia putabant ſe poſſe ꝑiclitari preſente xpo. Sed diceret aliq̄s
quomodo fuerunt diſcipuli modice fidei qui cucurrer̄t ad adiu-
torium xpi. et reſpondit. Criſo. Qꝛ modice fidei ꝓpter hoc fuer̄t
quia licet crederent xpm poſſe eos liberare de ꝑiculo. cū excitatꝰ
eſſet. non tamen credebant qd̄ hoc poſſet facere dormiens. vn̄
de hoc increpant̄ ⁊c.

Tercia pars C

Ertio cum d. Tūc ſurgens. tangit xpi virtuoſa opa
tio. Et tria facit. p̄o em̄ ponit xpi imperiū: tunc ſur-
gens impauit ventis: vt flare ceſſarent: ꝛ mari: vt in
vndacōs ꝯtineret. impiuꝫ em̄ xpi tante ē efficatie vt res etiā in
ſenſibiles illi obediant. vn̄ p̄s. Preceptū poſuit ꝛ non p̄teribit
et iteꝝ. ſpūs pcellaꝝ faciunt v̄bum eius. Scd̄o ponit creature
obedientia: ꝛ facta eſt tranq̄llitas magna: aeris et maris. Ipſe
em̄ eſt de quo dic̄ p̄s. Tu dn̄aris poteſtati maris. motū aut flu
ctuū eius tu mitigas. Et nota ſm Criſ. q̄ fluctuatio maris cuꝫ
terminat. adhuc tn̄ longo tpe aque ꝯcutiunt ſed cū impio xpi
ceſſauit tempeſtas. tanta eſt facta tranq̄llitas. vt nec veſtigiuꝫ
alicui9 turbationis remanſerit. qd̄ quidē extraneuꝫ eſt. Tertio
ponit admiratio ꝛ laus xpi: porro hoies: diſcipuli vel alij qui
erant in nauicula: admirati ſūt: Nam ut dic̄ Theophi. ideo mi
rabant. qꝛ dubie ſe hēbant circa xpm. inq̄ntuꝫ enim ſolo impio
mare placauit. non baculo vt moyſes. nō precibꝫ vt heliſe9 ior-
danem. neqꝫ archa vt ioſue. ſm hoc vere de9 videbatur ſm q̄
dormiebat homo videbat. D Deinde ponit xpi laus: ad
mirabant em̄ dicentes adinuicē: qualis hic eſt. ſm Origen̄. hec
non eſt locutio interrogatiua. ſꝫ admiratiua. qualꝛ ergo eſt iſte
.i. q̄tus q̄ꝫ fortis q̄ꝫ magnus: qꝛ venti ꝛ mare obediunt ei: iu-
bet em̄ oi creature ſm Ori. ꝛ non ſupgredit eius iuſſioneꝫ. ſoli
autem hoies dei p̄ceptis reſiſtunt. eius ꝯſilijs non acquieſcunt
eius monita ꝯtemnūt. Vnde notand̄ q̄ꝫ ſit vitupabile ꝛ dāno-
ſum vt ois creatura creatori obediat. ſolus aūt homo reſiſtat. vt
obedias ſeruus prīfamilias. fili9 aūt ꝯtemnat. vt creature homo
impet. ꝛ creatoris p̄ceptis nō acquieſcat. Non q̄ ſi hō fuiſſꝫ
obediens creatori. ois illi fuiſſet obediens creatura. imo quod
plus eſt. vt ſic liceat loqui. etiā deus fuiſſet obediens votis ho
minis. nunc vero ꝑpter inobiam hois creatura facta eſt illi ino-
bediens. imo etiā ſibipſi factus eſt inobediens. qꝛ niſi cū mag-
na difficultate caro non ſubicit ſpūi. ꝛ vix tandem aliqualit ſub
iecta. ſemper tn̄ remurmurat E Poteſt aūt iſtud euange-
lium exponi ſpūaliter tribꝫ modis. Et p̄o modo allegorice put
ptinet ad caput eccleſie. qd̄ eſt xpus. nauicula enim quā xpus
aſcendit. arbor crucis intelligit. p eam enim fideles perueniūt
ad ſecuꝝ portum vite eterne. hanc crucem xpus aſcendit: ꝛ ſe-
cuti ſunt eū diſcipuli eius: quia dura morte ꝛ longis tormentis
imitati ſunt eum. exiſtente vero in cruce motus magnus factus
eſt in mari. quia magna imutatio facta eſt in mūdo. tenebre facte
ſunt ſup terram vniuerſam. velū templi ſciſſum eſt in duas ptes

a ſummo vſqꝫ deorſuꝫ. terra mota eſt petre ſciſſe ſunt. et monu-
menta aperta ſunt. ecce magnus motus maris. nauicula etiā i.
crux xpī quaſi operiebat̄ fluctib⁹. mentes enim oīm ꝯtra ipſam
crucem fluctabant. latro crucifixus deridebat xp̄m pretereuntes
blaſphemabant. diſcipuli trepidabant. iudeis eſt facta crux ſcā
dalum. gentib⁹ aūt ſtulticia. ecce qualis fluctus ꝯtra nauiculaꝫ
xpī. ipſe vero inter tantas cōmotiones dormiebat. quia in cruce
emiſit ſpm̄. ſꝫ diſcipuli excitant dn̄m qꝛ motus eoꝝ p̄cib⁹ reſur
rexit dicebant enī: dn̄e ſalua nos ī ſurgēdo. qꝛ ꝑimus turbacōe
tue mortis ipſe vero reſurgens. ꝑo increpat modicaꝫ illoꝝ fidē
exprobrauit enī vt dicit marcus incredulitatem illoꝝ ⁊ duricia
cordis. poſtea xp̄us imꝑauit ventis qꝛ diaboli ſuꝑbiam ſtrauit
imꝑauit mari. quia veſaniam iudeoꝝ compeſcuit. facta eſt tran
quillitas magna. qꝛ diſcipuloꝝ mentes viſa reſurrectione. ſeda
te ſunt a ꝑturbatione. nos vero hoīes videntes hec oīa. dicim⁹
qualis eſt hic cui mare et venti obediunt ¶ Scd̄o hoc idē
allegorice pōt exponi ꝑut pertinet ad totū corpus eccl̄ie. naui
cula iſta eccleſia eſt fideliū. de qua Prou. 31. Facta eſt q̄ſi nauis
inſtitoris. in hac naui ꝯtinent̄ fideles qui ꝑ mare p̄ntis ſeculi ad
regnū celoꝝ ꝑueniunt. iſta aūt nauicula proram ⁊ puppim habet
ſtrictam ⁊ acutā. mediū aūt latum. qꝛ principiū eccleſie ⁊ finis
m̄ltis ꝑſecutionib⁹ anguſtata ſūt. in pri⁰ ꝑſecutōe infideliū. in fi
ne ꝑſecutione antexpī. medio autem tp̄e eccleſia habet latitu-
dineꝫ qꝛ multiplicati ſunt fideles. habet eccl̄ia magnas ⁊ latas
poſſeſſiones nemo perſequit̄ eccl̄iaꝫ. Sed attendendū ꝙ mediū
nauicule. licet ſit latius extremitatib⁹. eſt tn̄ debilius. itaqꝫ licet
eccleſia nunc magnā habeat latitudinem. valde tn̄ debilis eſt
flectunt̄ hodie xpiani ad oēm delectationē flectunt̄ p̄lati minis
non tam mortis q̄ꝫ reꝝ temꝑaliuꝫ ne illas amittant. vn̄ timen-
dum eſt hodie valde eccleſie dei. ne iſti q̄ ſunt in medio nauis
ad inſentina labant̄. xp̄us vero hanc nauem aſcendit. qꝛ ipſe ē
gubernator eccl̄ie. diſcipuli vero poſt eū. qꝛ prelati eccl̄ie māda
to ipſius eam regunt. Sed contra eccl̄iam flant venti. mine ſcꝫ
gentiliū. hereticoꝝ. ⁊ etiam nūc tp̄is xpianoꝝ principum ele-
uantur fluctus. i. ꝑſecutiones ꝯtra eccleſiam quaſi opiat̄ flucti-
bus quod priorib⁹ temꝑibus accidit. ⁊ eueniet tempe antecriſti
ſed in preſenti tp̄e medium nauicule fluctibus operit̄. nō quidēꝫ
per gentiles aut hereticos. ſꝫ quod deteſtabilius eſt per malos
principes aut milites xpianos. vides enim paſſim iura eccleſie
et ſtatuta contemni. poſſeſſiones diripi. redditus vſurpari. pre
bendas ſeculari virtute acquiri. Et qd̄ plus eſt etiam perſonas

pꝛelatoꝝ inuadunt. xp̄us aũt dormire videtur. quia vt dic̄ Dñi
Pacientiã nr̄am impioꝝ expectat pn̄iam. alacriter igit̄ ⁊ ſecu
re. vt idem dic̄. accedamus ad eũ cum ꝓpha dicentes. Exurge
quare obdoꝛmis dñe ⁊c̄. Ipſe aũt exurget ⁊ imperabit ventis ⁊
minis ſcʒ ⁊ pauoribꝰ vt ceſſent faciet finem perſecutioni. eritq̄ꝫ
tranquillitas. pax eccleſie ⁊ ſerenitas mo̊do. ita vt om̄s mirent̄
et dicant. q꜋ venti ⁊ mare obediunt ei ¶ Tercio hec idē
moraliter pōt exponi. nauicula eſt fidelis aĩa per quã homo ve
hitur ad celeſte regnuʒ hec nauicula mari exponit̄ quia coꝛpori
ſociat̄. vere enĩ coꝛpus nr̄m mare eſt q꜋ oĩa ipſius opera amara
ſunt. in hanc nauiculaʒ xp̄us aſcendit cũ per grãm inhabitat.
ſequunt̄ diſcipuli. i. ſancte v̓tutes. quaꝝ quatuoꝛ moꝛales ſunt.
ſcʒ prudentia. iuſticia. foꝛtitudo ⁊ tꝑantia. Tres theoloice. fides
ſpes et caritas. duo dona ſpũſſancti ſcʒ donum ſapiē. intellectus
conſilij. foꝛtitudinis. ſcie. pietatꝪ ⁊ timoꝛis. ecce pulcra cõitiua
ſʒ non poteſt iſta nauis abſq̄ꝫ fluctuatione temptationũ tranſire
flant venti. erigunt̄ vnde. ꝯtra nauiculaʒ iſtam venti ſũt exteri
oꝛes demonũ impulſiones vnde ſũt vexacões carnales q̄ nunc
eleuant aĩam nimis audiendo. nũc eiciunt ad deſꝑationem in-
ducendo. ⁊ frequent̄ tantus eſt temptationũ impetus. q̄ꝫ quaſi
anima operit̄ fluctibꝰ vt ſit in piculo ꝯſenciendi carnalibꝰ deſide
rijs que militant aduerſus aĩam. magna vnda eſt carnis ꝯcu-
piſcentia. magna eſt rerum tempaliuʒ indigentia ⁊ ſic de alijs.
magna vnda tribulatio. pſecutio. ⁊ expoliatio. vnde timēt vir
tutes ⁊ dona in tanta temptacõe periclitari. ſed xp̄us in nob̓ doꝛ
mire videt̄ ⁊ dereliquiſſe ſʒ non eſt ita. imo ipſe pmiſit dicens.
Cum ipſo ſũ in tribulatione. eripiã euʒ ⁊ glificabo eum. ⁊ ideo
rediens ad ſe aĩa mittit v̓tutes que excitant dñm. excitat fides
dicens. Credo dñe te poſſe ſuccurrere. dicit ſpes. ſpero q̄ꝫ iuua-
bit. dicit prudentia. me tibi cõmitto. dicit foꝛtitudo. ecce q̄ꝫ pa-
cienter ſuſtineo. dicit tempantia. mihi om̄ia ſuggeſta abhoꝛreo.
dic̄ iuſticia. dignum eſt dñe vt me adiuues. dona ſpũſſancti po
ſtulant adiutoꝛium gemitibꝰ inenarrabilibꝰ. vt dicit aplūs. et
tunc clamat caritas voce grandi. ⁊ xp̄m excitat dicens. dñe ſal-
ua nos pimus. tunc xp̄us oēm turbulentiam ſedat. exteriores
ventos demonũ pellit. fluctus carnis ꝯtra aĩam ſe erigentes mi
tigat. ⁊ fit magna tranquillitas inter aĩam ⁊ coꝛpus. ita vt to
tus homo miret̄ et dicat qualis eſt hic miſericoꝛdiſſimus poten-
tiſſimus ⁊ ſapientiſſimꝰ dñs. quia mare ⁊ venti illi obediũt. ro

Dñica quinta poſt ephie Sermo xxiiii